

Nekrológ

Dr. VENDL Anna emlékezete
a „negyedik VENDL”
(1919–2003)

KOVÁCS Istvánné sz. dr. VENDL Anna geográfusnak, a VITUKI ny. tudományos munkatársának 2003. december 19-i elhunytá megrázta mindazokat, akik becsülték, tisztelték és szerették figyelemreméltó egyéniségét, köztük a Magyarhoni Földtani Társulat elnökségét és tagságát.

VENDL Anna 1919. július 26-án Budapesten született, dr. VENDL Aladár műegyetemi tanár és TAVASZY-SCHAFARZIK Valéria elsőszülött leányaként.

A szőke, kékszemű kislányt tudós professzor édesapja a gellérthegyi és a zebegény-újbölgyi kertjükben avatta be a talaj, az ásványok, a kőzetek, valamint a növény és állatvilág rejtelmeibe, felkészítve őt arra, hogy édesapja, nagynénje (dr. VENDL Mária) és nagybátyja (dr. VENDEL Miklós) nyomdokaiba lépjen a földtudományi kutatás területén.

Az elemi iskolát az Izabella-utcai és a Bartók Béla úti iskolában végezte. A Sacré Coeur Sophianum gimnáziumban tett érettségi után az 1937/38-as tanévben a Pázmány Péter Tudományegyetem földrajz–természetrajz szakos hallgatója lett.

1939. február 11-én feleségül ment dr. PAPP Elemér vegyész-mérnökhez, és férje kívánságára abbahagyta egyetemi tanulmányait. 1939. november 21-én született Anikó lányuk

1941-ben gépírónői oklevelet szerzett, majd német, francia, angol nyelvű tervdokumentációs munkát végzett különféle vállalatoknak. A II. második világháborút Budapesten élte át. 1948/49-ben egy nőiszabó üzemben is dolgozott, segédlevelet is szerzett.

1951. augusztus 1. és 1952. november 30. között a Magyar Állami Földtani Intézetben dolgozott, és geológustechnikusi képzést szerzett. Dr. MAJZON László igazgató irányítása alapján foraminiferákat, majd dr. ZALÁNYI Béla vezetésével osztrákokat határozott. A mikropaleontológiai vizsgálatok eredményei alapján földtani korbesorolásokat végzett.

1952. december 1-én áthelyezték a Szabó József Geológiai Technikumba, ahol először műhelyoktató volt. A technikumi évek élményeire és kirándulásaira még élete utolsó napjaiban is elevenen emlékezett. Közben esti tagozaton folytatta abbahagyott egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. 1954. július 15-én földrajzból középiskolai tanári oklevelet szerzett. Szakdolgozatának címe: „Budapest melegforrásai”.

Élete legmozgalmasabb és szakmai szempontból legértékesebb része az 1955. november 1-től a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézetben töltött, a nyugdíjas évekkal együtt közel 25 év. Itt érvényesült igazán a családi háttérből magával hozott és tanulmányai során elsajátított tudása. Kibontakozhatott a

természetszeretete, ezen belül az élő vizek kutatása és vizsgálata iránti elkötelezettsége.

1960. december 17-én a „Balatonfüredi források hidrogeográfiája” című értekezése és szigorlata alapján természettudományi doktori oklevelet szerzett.

Intézeti tevékenysége során eredményesen vizsgálta a víztározók vízének mennyiségi és minőségi tulajdonságait és meghatározta a kiszámítható feliszapolódás mértékét.

Dr. KESSLER Hubert kérésére áthelyezték a Karsztvízkutató Osztályra. Feladata volt a hazai rétegforrások főbb típusainak meghatározása, a Dunazug hegységi vízutánpótlódások és azok törvényszerűségeinek vizsgálata; valamint szakvélemények készítése a regionális és magánjellegű vízellátásokhoz a hidrogeológiai védőterületek kijelölésével. Vizsgálta a forrásvizek ionkoncentrációja, a fajlagos ellenállása és a vízáradó kőzet közötti összefüggéseket.

Mint az Országos Forrásnyilvántartás vezetőjének és irányítójának, feladata volt az újonnan felfedezett források és közeik geológiai és hidrológiai adatainak megállapítása, nyilvántartásba vétele is. A vízellátásra is beköthető forrásoknál havonta, sőt hetente mérte a vízhozamot, a legnagyobbaknál éppenséggel naponta. Minden vízmintát vegyelemeztek. A kapott adatokat eljuttatta a Vízrajzi Évkönyv szerkesztőjéhez. Sok forrás vízhozamáról grafikont is közölt. A források feldolgozott adatai alapján meghatározta az adott területen kitermelhető víz mennyiségét. Ez a hazai forrásvízkincsünk helyes felhasználását és egyúttal védelmét is szolgálta.

Mindezekről tanulmányokat közölt a Hidrológiai Tájékoztatóban és a Hidrológiai Közönyben, valamint a VITUKI évi munkáiról szóló beszámolóiban. Huszonhárom tudományos közleménye jelent meg nyomtatásban. Ezenkívül számos vízellátási szakvéleményt, a forrásokra települő vízművek létesítéséhez szükséges javaslatot készített. Ezek mind a VITUKI Adattárába kerültek.

1977-ben, 58 évesen ment nyugdíjba, mert a terepmunka kikezdte egészségét, de még négy évig, 1980. március 31-ig dolgozott mint nyugdíjas. A Vízrajzi Évkönyv és a Forráskataszter szerkesztését még nyugdíjasként is végezte.

Dr. VENDL Anna a nemcsak szellemileg, hanem sokszor fizikailag is fárasztó és veszélyes terepi bejárások során a legnehezebb körülmények között is megállta a helyét. Kitartóan tudott gyalogolni sáros, köves úton is, tudott úszni, evezni, vízjárassági engedélye volt evezős, vitorlás és motoros csónakra egyaránt.

Német, francia és angol nyelvtudása következtében sokszor vezetett vagy kísért szakmai tanulmányutakon külföldi vendégeket.

Munkásságának jellemző, olykor humoros epizódjait külön kéziratos emlékeztetőben rögzítette.

Beosztottait nagy szeretettel és humánusan tanította, munkájukat gondosan megszervezte. Veleszületett intelligenciája és leleményes fellépése következtében a legváltozatosabb helyzetekben is eredményesen oldott meg minden problémát. Ezért vezetői sok kényes szakmai kérdés megoldásával őt bízták meg.

Tudását külföldi utazásai során is gyarapította. A szomszédos államok mellett járt Olaszországban, Lengyelországban, az NDK-ban, Franciaországban, Svájcban, Angliában és Spanyolországban.

Tagja volt a Magyarhoni Földtani Társulatnak, a Magyar Hidrológiai Társaságnak, a Magyar Földrajzi Társaságnak és a TIT-nek.

Első férjétől, dr. PAPP Elemértől 1957-ben elvált. Egyetlen gyermekük PAPP Anikó gyógytornász. 1974. november 25-én férjhez ment KOVÁCS Istvánhoz. Második férje 1987. március 18-án halt meg.

Dr. VENDL Anna sokoldalú képzettsége és műveltsége nemcsak szakmai téren nyilvánult meg: kiváló rajzkészsége és zenei tudása is figyelemreméltó volt. Ha leült a zongorához, akkor akár a klasszikusokat, akár a magyar nótákat szólaltatta meg, mindenki számára meghitt pillanatokot szerzett. Ebben is kifejezésre juttatta szeretett forrásainak csobogását.

Annával egy mindig határozott, színes, a társadalmi érintkezésben is sokoldalú egyéniség távozott közülünk, aki a kedvezőtlen történelmi körülmények között is mind a jó, mind a rossz napokban mindig és mindenütt helytállt. Legyen áldott élete és munkássága!

Temetése 2003. december 30-án volt a Csepeli temetőben a római katolikus egyház szertartása szerint. Ravatala mellett a Magyar Állami Földtani Intézet, a volt Szabó József Geológiai Technikum és a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet, valamint a Magyarhoni Földtani Társulat, a Magyar Hidrológiai Társaság, a Magyar Földrajzi Társaság és a Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat nevében dr. VITÁLIS György mondott utolsó Istenhozzádót.

Dr. VENDL Anna nyomtatásban megjelent munkái

1. Tanulmányút a Csehszlovák Köztársaságban. – *Élet és Tudomány* X/6, 1955 II. 9.
2. A jósvafői barlang- és karsztkutató állomás. – *Hidrológiai Közlöny* 1957/4, p. 365.
3. Forrásnyilvántartás folyamatos vezetése és adatszolgáltatás. – Beszámoló a VITUKI 1958. évi munkáiról. – Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1960.
4. A karsztvízszelő hálózat fejlesztése. – Beszámoló a VITUKI 1958. évi munkáiról. – Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1960.
5. A budapesti melegforrások fejlődése és helyzetváltoztatása. – *Hidrológiai Tájékoztató* 1961. március, 28–29.
6. A VITUKI forrásnyilvántartása. – *Hidrológiai Tájékoztató* 1961. december, 57.
7. Adatok a Dunakanyar környéki források ismeretéhez. – *Hidrológiai Közlöny* 1962/3, 241–245.
8. SCHAFARZIK Ferenc, a hidrológus. – *Hidrológiai Tájékoztató* 1962.
9. A források és karsztvizek nyilvántartása. – Beszámoló a VITUKI 1959. évi munkájáról. – Az Országos Vízügyi Főigazgatóság kiadványa, Budapest, 1962.
10. Egyes hazai víztározók felizapolódásáról. – *Hidrológiai Tájékoztató* 1962. december, 46–51.
11. Újabb adatok a Dunakanyar környéki források ismeretéhez. – *Hidrológiai Közlöny* 1964/1, 43–48.
12. A hazai rétegforrások főbb típusai. – *Hidrológiai Tájékoztató* 1964. június, 48–52.
13. Forrásnyilvántartás. – Beszámoló a VITUKI 1963. évi munkájáról. – Az OVF kiadványa, Budapest 1966.
14. Hévíznyilvántartás. – (ugyanott)
15. A beszivárgási viszonyok vizsgálata a Szentendrei-hegység nem-karsztos forrásainak vízutánpótlódása szempontjából. – *Hidrológiai Közlöny* 1966/8, 373–379. (Külön dícséretben részesült munka.)
16. A Szentendrei-hegység forrásai. – *Hidrológiai Tájékoztató* 1966. június, 82–86.
17. A nem-karsztos források vízutánpótlási viszonyai. – Beszámoló a VITUKI 1964. évi munkájáról. – Az OVF kiadványa, Budapest, 1966.
18. A nem karsztos területek vízutánpótlódási viszonyainak tanulmányozása és törvényszerűségének megállapítása a Dunazug hegység vidékén. – Beszámoló a VITUKI 1965. évi munkájáról. – VITUKI, Budapest, 1967.
19. Várvolgyi vízellátásának lehetőségei. – *Hidrológiai Tájékoztató* 1967. november, 50–54.
20. Vizsgálatok a források vízionkoncentrációja és a vízáadó kőzet között. – *Hidrológiai Közlöny* 1968/9, 428–429. (Jutalmazott munka.)

21. Adatok a Balaton-környéki források ismeretéhez. – *Hidrológiai Közöny* 1969/8, 351–355.
22. Az esztergom-visegrádi andezithegység forrásai. – *Hidrológiai Tájékoztató* 1969, 95–100.
23. Források hozamának előrejelzése. – *Hidrológiai Tájékoztató* 1973, 41–42.

Jelentősebb kéziratok munkák

1. Általános földtan. – Összefoglaló jegyzet a MÁFI középkáder-tanfolyamának hallgatói számára. (Sokszorosítva)
  2. Balatonfüredi források hidrogeográfiája. – Doktori értekezés; ELTE Földrajzi Intézet könyvtára, Budapest 1960.
  3. A nem-karsztos területeken fakadó források utánpótlódásának vizsgálata. – Témaszám: 8.01.03-9, VITUKI 1966. (Kézirat)
  4. Vizsgálatok a forrásvizek ionkoncentrációja, kémiai összetétele, elektromos ellenállása és a vízáradó között. – Témaszám: 3508/K, Vituki, Budapest 1967. (Kézirat)
- Ezekon kívül számos vizellátási szakvéleményt, forrásokra települő vízművek létesítéséhez szükséges javaslatot készített. Ezek a Vituki Adattárába kerültek

VITÁLIS György